

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستانگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

خواهشمند است قبل از تکمیل فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال) قسمت ۱ تا ۵ را به دقت مطالعه فرمایید.

قسمت اول: راهنمای ارائه و اجرای طرح پژوهشی و پایان نامه

- ۱- خلاصه روند بررسی طرحهای تحقیقاتی بدین ترتیب است. بر این اساس این فرم باید پس از تکمیل جهت بررسی و طی مراحل تصویب به معاونت پژوهشی دانشکده مورد نظر طرح دهنده تحویل شود. (شکل پیوست)
 - الف- تکمیل و ارائه پیش نویس طرح به معاونت پژوهشی دانشکده و ثبت آن
 - ب- ارائه طرح پیشنهادی به شورای پژوهشی گروه مربوطه جهت بررسی و انجام تغییرات احتمالی در گروه مربوطه
 - ج- تصویب موضوع در شورای پژوهشی گروه
 - د- ارائه طرح مصوب به شورای پژوهشی دانشکده جهت ادامه روند بررسی
 - ه- تصویب موضوع در شورای پژوهشی دانشگاه
 - و- ثبت در فهرست نوبت شورا و ارجاع به کارشناسان جهت بررسی های کلی
 - ز- تکمیل اطلاعات و قرار گرفتن طرح در دستور کار شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
 - ح- تصویب موضوع در شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
 - ط- اعلام به مجری و مقدمات قرارداد...
- ۲- در مواردی که اجرای طرح مستلزم همکاری سایر سازمانهاست، طرح دهنده بایستی قبلاً "موافقت همکاری سازمانهای مربوطه را کسب نماید.
- ۳- کلیه طرحهایی که پس از تصویب در شورای پژوهش دانشگاه، براساس قراردادی که بین معاونت پژوهشی و مجری طرح منعقد می شود، قابل اجراست و از تسهیلات علمی، مالی و اداری دانشگاه برخوردار خواهد شد.
- ۴- مجری طرح طبق قرارداد ملزم به ارائه گزارش پیشرفت کار در فواصل زمانی تعیین شده در قرارداد می باشد.
- ۵- چنانچه انجام طرح پژوهشی در مرحله ای از پیشرفت آن (اعم از اینکه به نتیجه نهائی رسیده یا نرسیده باشد) منجر به کشف یا اختراع و یا تحصیل حقوقی شود، مجری طرح موظف است مراتب را کتباً به معاونت پژوهشی دانشگاه اطلاع دهد. حقوق فوق الذکر که در اثر اجرای طرح تحقیقاتی ایجاد گردیده است طبق قرارداد متعلق به پژوهشگر یا دانشگاه و یا هر دو خواهد بود.
- ۶- مجری طرح موظف به انتشار نتایج حاصله در داخل یا خارج از کشور، با ذکر حمایت مالی و همکاری معاونت پژوهشی دانشگاه در مجلات معتبر می باشد.
- ۷- چنانچه مجری در هر مرحله از اجرای طرح از ادامه آن منصرف گردد برابر قرارداد منعقد عمل خواهد شد.
- ۸- نحوه رعایت "مبانی اخلاق در پژوهش" در این طرح باید مورد تأیید شورای پژوهش دانشگاه قرار گیرد.
- ۹- کلیه تجهیزات و لوازم غیر مصرفی که از محل اعتبار پژوهشی تهیه می شود متعلق به دانشگاه است و برای انجام طرح تحقیقاتی در اختیار پژوهشگر قرار می گیرد و پس از اجرای طرح طبق قرارداد عمل خواهد شد.

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارسنگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

- ۱۰- در صورتیکه قراردادی در مورد تجهیزات و لوازم و موادی که از محل اعتبار پژوهشی تهیه شده است بین پژوهشگر و سازمانهای دیگر و دانشگاه منعقد شده باشد مطابق این قرارداد عمل خواهد شد.
- ۱۱- در صورتیکه هر یک از بندهای ۲ و ۳ و ۴ و ... رعایت نشود بر سی طرح ممکن نبوده و م سئولیتی از این بابت متوجه شوراهای پژوهشی گروه، دانشکده و دانشگاه نمی باشد.

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارسنگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

قسمت دوم: راهنمای تکمیل فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)

- ۱- این فرم باید به زبان فارسی (و در صورت لزوم انگلیسی) تایپ شده و فاقد هر گونه ابهامی، تکمیل گردد. بنابر این معاونت پژوهشی دانشکده می تواند از پذیرفتن فرمهایی که به نحو نامطلوب تکمیل شده است، خودداری نماید.
- ۲- کلیه قسمتهای فرم باید به نحو مناسب تکمیل شده و طرح دهنده باید به کلیه نکات و تذکرات متن فرم توجه کامل داشته باشند تا هیچ موردی بی جواب و بدون علامت و توضیح نباشد.
- ۳- هنگام ارائه این فرم تکمیل صفحه خلاصه مشخصات طرح الزامی است.
- ۴- هنگام ارائه این فرم جدول همکاران اصلی طرح باید تکمیل شده و به امضاء و تایید فرد مورد اشاره رسیده باشد.
- ۵- لازم است طرح دهنده برای تکمیل قسمت روش اجرای طرح به جدول نوع تحقیق توجه کامل داشته و کلیه موارد اشاره شده در بند مربوطه را توضیح دهد.
- ۶- لازم است طرح دهنده توضیح کاملی در رابطه با ابزار جمع آوری اطلاعات (پرسشنامه و یا ...) ارائه نموده و نمونه ای از آن را ضمیمه نماید.
- ۷- در صورتیکه ملاحظات اخلاقی برای اجرای طرح وجود دارد لازم است طرح دهنده توضیح کاملی درباره این نکات ارائه نموده و نمونه ای از رضایت نامه مورد استفاده برای طرح را ضمیمه نماید.
- ۸- در صورتیکه محدودیتهایی برای اجرای طرح تصور می شود لازم است طرح دهنده به این محدودیتها اشاره نموده و توضیح کاملی برای مقابله با این محدودیتها ارائه نماید.
- ۹- زمان شروع طرح، بعد از تصویب آن بوسیله شورای پژوهشی دانشگاه و با هماهنگی مدیر اجرایی طرح و حوزه مدیریت امور پژوهشی از هنگام تامین اعتبار در نظر گرفته می شود.
- ۱۰- دریافت گزارشهای علمی و اجرایی طرح با توجه به جدول گانت طرح مصوب صورت می پذیرد و بر این اساس لازم است طرح دهنده در جدول مذکور زمان ارائه گزارشهای پیشرفت طرح و محتوای پیش بینی شده گزارش خود را مشخص نماید.
- ۱۱- هر گونه نقص یا اشتباهی در محاسبه هزینه های پیش نویس که در تصمیمات متخذه دخالت داشته باشد به عهده تکمیل کننده فرم است و دانشگاه تعهدی در خصوص تامین کسری موارد اشتباه شده ندارد.
- ۱۲- در مواردیکه مجری محترم در تکمیل این فرم نیازمند راهنمایی باشد، این حوزه با هماهنگی قبلی در خصوص راهنمایی های مورد نظر آمادگی کامل دارد.

مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستانگان	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	راهنمای فرم شماره: ۱
		واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری

قسمت سوم: راهنمای نگارش متن و منابع

۱۳- متن اصلی بایستی با قلم **B Nazanin** اندازه فونت ۱۲ نگارش شود.

۱۴- منابع می بایست به ترتیب ظهور در متن، شماره گذاری و مطابق شیوه ونکوور (**Vancouver**) تنظیم شود. توجه خاص به قواعد تنظیم فهرست منابع در شیوه ونکوور موجب امتنان خواهد بود. توجه فرمایید که کلیه منابع فارسی به انگلیسی برگردانده شده و در انتها عبارت **[in Persian]** آورده شود. نحوه نگارش فهرست منابع مختلف با ذکر مثال در ذیل شرح داده شده است.

۱۵- فونت منابع با قلم **Times New Roman**، اندازه فونت ۱۱ نگارش شود.

مقاله انگلیسی

Kavouras SA, Panagiotakos DB, Pitsavos C, Chrysohooou C, Anastasiou CA, Lentzas Y, et al. Physical activity, obesity status, and glycemic control: The ATTICA study. *Med Sci Sports Exerc* 2007; 39: 606-11.

Guarnieri GF, Ranieri F, Toigo G, Vasile A, Ciman M, Rizzoli V, et al. Lipid lowering effect of carnitine in chronically uremic patients treated with maintenance hemodialysis. *Am J Clin Nutr* 1980; 33: 1489-1492.

♦ مقالاتی که بیش از ۶ نویسنده دارند، نام ۶ نویسنده اول ذکر شود و سپس عبارت et al آورده شود.

♦ اگر صفحات مجله در همه شماره های یک سال به صورت متوالی شماره گذاری می شود، ماه و شماره (issue) قابل حذف است.

• ضمیمه مجله

Hoppel C. The role of carnitine in normal and altered fatty acid metabolism. *Am J Kidney Dis* 2003; 41 suppl 4: S4-12.

• مقاله فارسی

Alvand A, Khoshtinat K, Zandi P, Safafar H, Mazloumi MT, Sharifzadeh Z. Formulation and lab-scale production of low fat and low trans spreads. *Iranian J Nutr Sci Food Tech* 2007; 2(1):1-19[in Persian].

• پایان نامه

Zerafati Shooa N. Validation of Radimer Cornell modified questionnaire in food security assessment of urban households of Tehran's district 20 [dissertation]. Tehran: Shahid Beheshti University, M.C. Faculty of Nutrition Sciences and Food Technology; 2004 [in Persian].

♦ طرح های تحقیقاتی نیز مانند پایان نامه تنظیم می شود.

• کتاب انگلیسی

Ralph A, Garrow JS, James WPT, editors. *Human nutrition and dietetics*. 10th ed. Edinburgh: Churchill Livingstone 2000. p. 1831-8.

• فصلی از کتاب

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

Mnn JI, Lewis – Bamed NJ. Dietary management of diabetes mellitus in Europe and North America. In: Alberti KGMM, Zimmet P, Defronzo RA editors. International textbook of diabetes mellitus. 2 nd ed. vol 1. Chichester: John Wiley and Sons; 1997: 759 – 71.

• کتاب فارسی

Ramachandran L, Dharmalingam T. A Textbook of Health Education. 2nd ed. Translated by Shafii F, Azargashb E. Tehran: Tehran University Press 1995; 19-36 [in Persian].

• منبع اینترنتی

Kimiagar M, Eftekhari H. Survey of goiter knowledge and iodine salt KAP. Iran Nutrition Research Institute. 1993 Available from: URL: <http://irandoc.ac.ir>. Accessed 2007 March 8 [in Persian].

• مطالب کنفرانس

Omidvar N, Dastgiri S. Impact of employment on BMI as an index for health assessment. Proceedings of the First National Scientific / Applicable Conference on Women and Work, 1996 Feb. 12-13, Zahedan, Iran. [In Persian]

قسمت چهارم: نکات و راهنمای مربوط به طرحهای پژوهشی

۱. آدرس نویسنده اول یا نویسنده مسئول در تمامی مقالات حاصل از طرح پژوهشی در مقاله‌های فارسی و انگلیسی باید به صورت زیر باشد:

▪ مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان، مشهد، ایران

▪ **Varastegan Institute for Medical Sciences, Mashhad, Iran**

۲. یک نسخه از هر مقاله حاصل از طرح پژوهشی، پیش از **submission** می بایست جهت کنترل موارد مورد نظر به مدیریت پژوهشی مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان تحویل گردد.

۳. یک نسخه از هر مقاله حاصل از طرح پژوهشی، پس از انتشار، می بایست جهت حفظ در سوابق به مدیریت پژوهشی مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان ارائه گردد.

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

قسمت پنجم: کدهای اخلاق حفاظت از آزمودنی انسانی در پژوهش های علوم پزشکی

با توجه به روش مطالعه، کدهای اخلاقی مرتبط را مشخص نمایید.

- ۱- کسب رضایت آگاهانه در کلیه تحقیقاتی که بر روی آزمودنی انسانی انجام می گیرد ضروری است. در مورد تحقیقات مداخله ای، کسب رضایت آگاهانه باید کتبی باشد.
- ۲- ارجحیت منافع جامعه یا پیشرفت علم نمی تواند توجیهی برای قراردادن آزمودنی در معرض ضرر و زیان غیر معقول باشد و یا محدودیتی در اعمال اراده و اختیار او ایجاد نماید.
- ۳- کسب رضایت آگاهانه بایستی فارغ از هرگونه اجبار، تهدید، تطمیع و اغوا انجام گردد، در غیر این صورت رضایت اخذ شده باطل و هیچ اثر قانونی برای آن مترتب نیست و در صورت بروز هرگونه خسارت، مسئولیت آن متوجه پژوهشگر خواهد بود.
- ۴- در مواردی که به لحاظ تشکیلاتی، محقق موقعیتی بالاتر و موثرتر نسبت به آزمودنی داشته باشد، علت انتخاب آزمودنی باید به تایید کمیته اخلاق در پژوهش رسیده و توسط فردی ثالث رضایت آگاهانه کسب شود.
- ۵- در انجام تحقیقات علوم پزشکی اعم از درمانی و غیر درمانی محقق مکلف است اطلاعات مربوط به روش اجراء و هدف از انجام تحقیق، زیان های احتمالی، فواید، ماهیت و مدت تحقیق را به میزانی که با آزمودنی ارتباط دارد به وی تفهیم نموده و به سوالات او پاسخ های قانع کننده دهد و مراتب مذکور را در رضایت نامه قید نماید.
- ۶- در تحقیقات علوم پزشکی باید قبل از انجام تحقیق تمهیدات لازم فراهم گردد و در صورت بروز خسارت غیر متعارف جبران شود.
- ۷- نحوه ارائه گزارش یا اعلام نتیجه تحقیقات می باید متضمن رعایت حقوق مادی و معنوی عنا صر ذیربط آزمودنی، پژوهشگر، پژوهش و سازمان مربوطه باشد.
- ۸- محقق باید به آزمودنی اعلام نماید که می تواند در هر زمان که مایل باشد از شرکت در تحقیق منصرف شود بدیهی است در صورت انصراف پژوهشگر مکلف است مواردی را که ترک تحقیق، تبعات نامطلوبی نصیب آزمودنی می نماید به ایشان تفهیم نموده و او را حمایت کند.
- ۹- چنانچه به نظر پژوهشگر، ارائه بعضی از اطلاعات به آزمودنی منجر به مخدوش شدن نتایج تحقیق گردد، عدم ارائه این اطلاعات می بایستی با تایید کمیته اخلاق در پژوهش باشد و ضمناً برنامه ریزی کاملی جهت آگاهی به موقع آزمودنی از آن اطلاعات تدارک دیده می شود.
- ۱۰- مسئولیت تفهیم اطلاعات به آزمودنی به عهده محقق است، در مواردی که فرد دیگری این اطلاعات را به آزمودنی بدهد از محقق سبب مسئولیت نمی گردد.
- ۱۱- شرکت دادن آزمودنی در پژوهش، بدون ارائه اطلاعات مربوط به پژوهش ممنوع است. مگر اینکه آزمودنی آگاهانه از حق خود در کسب اطلاعات صرف نظر کرده باشد.

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارستگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

- ۱۲- در تحقیقات کارآزمایی بالینی که وجود دو گروه شاهد و مورد ضروری است بایستی به آزمودنی هایی که در تحقیق شرکت کرده اند اطلاع داد ممکن است به طور تصادفی در یکی از دو گروه فوق قرار گیرند.
- ۱۳- در تحقیقات درمانی میزان ضرر و زیان بایستی کمتر از منافع تحقیق باشد
- ۱۴- در تحقیقات غیر درمانی میزان ضرر قابل پذیرش نبایستی از میزان ضرری که آزمودنی در زندگی روزمره با آنها مواجه است بیشتر باشد. توضیح آنکه در محاسبه ضرر و زیان در زندگی روزمره ضرورت دارد.
- ۱۵- عملی بودن، ساده بودن، راحت بودن، سریع بودن، اقتصادی بودن و مشابه آن نمی تواند توجیهی برای مواجه نمودن آزمودنی با ضرر و زیان اضافی در تحقیق باشد.
- ۱۶- در تحقیقاتی که دارای زیان احتمالی بوده و آزمودنی هایی در آنها مورد پژوهش قرار می گیرند که دچار فقر فرهنگی یا اجتماعی و یا مالی هستند لازم است درک صحیح آزمودنی ها از این زیان ها مورد تایید کمیته اخلاق در پژوهش قرار گیرد.
- ۱۷- محقق موظف است که اطلاعات مربوط به آزمودنی را به عنوان "راز" تلقی و آن را افشاء ننموده و ضوابط شرایط عدم افشاء آن را نیز فراهم کند، مگر آنکه در این مسیر محدودیتی داشته باشد که در این صورت باید قبلاً آزمودنی را مطلع نماید.
- ۱۸- در مواردی که آزمودنی از نوع دارو در تحقیق بی اطلاع باشد، محقق بایستی ترتیبی اتخاذ نماید که در شرایط ضروری، اطلاعات مربوط به دارو را در اختیار آزمودنی و یا پزشک معالج او قرار دهد.
- ۱۹- هرگونه صدمه جسمی و زیان مالی که در پی انجام تحقیق بر آزمودنی تحمیل شود بایستی مطابق قوانین موجود جبران گردد.
- ۲۰- انجام روش های گوناگون تحقیق نباید مغایر با موازین دینی و فرهنگی آزمودنی و جامعه باشد.
- ۲۱- در شرایط مساوی در روند تحقیق چه از نظر نوع آزمودنی و چه از نظر روش تحقیق- انتخاب آزمودنی از بین زندانیان و گروه های خاص از طرفی و بقیه جامعه از طرف دیگر انتخاب اولویت به عهده کمیته اخلاق در پژوهش است.
- ۲۲- شرکت زندانیان در تحقیقاتی که نتایج آن منحصر به زندانیان می شود با کسب رضایت آگاهانه کتبی بلامانع است.
- ۲۳- زندانیان را به علت شرایط خاص از جمله درد سترس بودن آنان نباید به عنوان آزمودنی ترجیحی در تحقیقات شرکت داد و از طرفی نیز نمی توان آنها را از منافع تحقیق محروم نمود.
- ۲۴- شرکت گروه های صغار، عقب ماندگی ذهنی، مبتلایان به زوال عقل و بیماران روان پریش در کلیه تحقیقات به شرایط کسب رضایت کتبی از ولی قانونی آنها و اثبات ضرورت انجام چنین تحقیقی بلامانع است. در صورتی که در ابتدای تحقیق آزمودنی زوال عقل و یا علائم روان پریشی نداشته و در مدت انجام تحقیق مبتلا به علائم روان پریشی و یا زوال عقل گردد، رضایت قبلی باطل بوده و باید از ولی قانونی او رضایت کتبی کسب شود. آزمودنی هایی که در ابتدای تحقیق روان پریش یا صغیر بوده اند اگر در مدت انجام تحقیق به ترتیب واجد صلاحیت یا کبیر شوند، رضایت قبلی ولی ایشان باطل بوده و لازم است رضایت کتبی جدیدی از خود ایشان کسب شود.

راهنمای فرم شماره: ۱	راهنمای فرم پیشنهاد طرح پژوهشی و پایان نامه (پروپوزال)	مرکز آموزش عالی علوم پزشکی وارسنگان
واحد سازمانی: مدیریت پژوهش و فناوری		

- ۲۵- انجام تحقیقات غیر درمانی بر روی جنین مجاز نیست. انجام تحقیقات درمانی بر روی جنین مجاز است که به نفع جنین و یا مادرش بوده و ضرری متوجه هیچ یک از آنان نگردد. بدیهی است سبب رضایت آگاهانه کتبی از مادر و ولی قانونی جنین ضروری است.
- ۲۶- انجام تحقیق بر روی جنین‌های سقط شده به ضرورت و رعایت موازین قانونی بلامانع است.